

Arbeids- og sosialdepartementet
Att: Avdelingsdirektør Marie Wiersholm

Lastes inn: www.regjeringen.no
Kopi per epost: postmottak@nfd.dep.no

Deres ref: 19/2356-1

Oslo, 7. juni 2019

Høring – forslag til lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden

1. Innledning

Coop Norge SA (Coop) viser til Nærings- og fiskeridepartementets høringsnotat av 26. april 2019 med høringsfrist 7. juni.

Coop i Norge er et medlemseid samvirke innen varehandel som driver forretningsmessig virksomhet med formål å skaffe medlemmene gode varer og tjenester til konkurransedyktige priser og kvalitet. Coop i Norge tjener samtidig som interesseorganisasjon for medlemmene. Gjennom sin innflytelse i samvirkelagenes valgte organer kan medlemmene ivareta sine interesser som forbrukere.

Samvirkelagene som er medlem i Coop, er eid av forbrukere som er medlemmer i samvirkelagene. Virksomheten er organisert nedenfra og opp i et føderativt samvirke, hvor Coop er sekundærsamvirke og samvirkelagene primærsamvirker. Til sammen over 1,7 millioner medlemmer er medeiere gjennom medlemskap i 74 selvstendige samvirkelag. Samvirkelagene driver om lag 1 116 dagligvarebutikker innenfor seks kjedekonsepter: Obs, Extra, Coop Prix, Coop Mega, Coop Marked og Matkroken. I tillegg driver Coop 54 byggevarehus i kjeden Obs BYGG og 56 i kjeden Coop Byggmix.

Coop i Norge er den nest største dagligvareaktøren i Norge, med en markedsandel på 29,7 % (Nielsen 2018) og har over 28 000 ansatte på landsbasis. Coop i Norge er landets største interesseorganisasjon for forbrukere.

Som fellesorganisasjonen i et forbrukereiet samvirke, har Coop en særlig interesse i å føre et sortiment av dagligvarer med slik kvalitet og til slike utsalgspriser som medlemmene og andre forbrukere faktisk etterspør i sitt lokale marked. Overskuddet/fortjenesten ved den sentrale virksomheten blir hvert år fordelt til medlemmene og samvirkelagene. Gjennom å utøve delingsøkonomi skiller Coop seg fra andre aktører i dagligvarebransjen.

På denne bakgrunn er Coop i utgangspunktet positiv til alle initiativ som øker forbrukervelferden for våre medlemmer. Coop stiller seg derfor – som under høringen i 2013 – i all hovedsak positiv til lovforslaget, men har nedenfor enkelte kommentarer til høringsnotatet både av prosessuell og materiell karakter.

2. Overordnede kommentarer

Departementet legger til grunn at god handelsskikk kan føre til effektivitet som maksimerer verdiskapingen mellom kjeder og leverandører, og at dette kan være til forbrukerens beste. I alle forretningsforhold vil uredelig adferd – om slik adferd faktisk finner sted – unektelig kunne føre til samfunnsøkonomisk ineffektive løsninger. Overskuddet fra den økte effektiviteten, forutsatt at det foreligger merkbar ineffektivitet innenfor de områdene man ønsker å regulere med loven, kan i så fall deles med forbrukerne gjennom konkurransen mellom dagligvarekjedene.

Coop er enige i disse betraktningene og mener at det er konkurransen i leverandørleddet som er det sentrale for å øke forbrukervelferden i dagligvarehandelen. Målet med loven er ikke å oppnå balanserte resultater i en interessekonflikt mellom for eksempel en kjede og en leverandør, men å oppnå styrket effektivitet i verdikjeden. Dette kan igjen komme forbrukerne til gode om loven forvaltes på en god måte av det foreslåtte tilsynet. Det er likevel viktig å sikre at de merkostnader loven potensielt påfører handelen og aktørene faktisk veies opp av samfunnsøkonomiske fordeler, slik at loven ikke virker mot sin hensikt. Lovens samfunnsøkonomiske konsekvenser må derfor være grundig utredet i forkant av vedtakelsen, spesielt på grunn av nedenstående overordnende kommentarer.

2.1 Dobbeltreguleringen bør utredes nærmere for å unngå svekket forutberegnelighet i forhold til gjeldende rett

Det vesentligste av de materielle bestemmelsene i forslaget tilsvarende bestemmelser som allerede finnes i andre lover eller som følger av ulovfestet rett. Det er uttalt at formålet med den nye loven er å samle et ellers fragmentarisk regelverk i én lov for å øke kunnskapen om, og etterlevelsen og håndhevingen av, regelverket i dagligvarebransjen.

Lovgivningen som gjelder for varehandelen på de områdene som reguleres av loven, er godt kjent for profesjonelle aktører som er aktive i det markedet som loven er ment å ha virkning i. Vår erfaring er at det ikke er manglende forutberegnelighet omkring gjeldende retts innhold som *kan* skape utfordringer i enkelte relasjoner, men manglende vilje til å etterleve og/eller gjennomføre en rettmessig avtale som avtalt. Disse situasjonene ligger imidlertid utenfor lovens anvendelsesområde, jf. punkt 6.2.2.4 femte avsnitt.

Det er i seg selv uheldig at det fremlagte forslaget til en ny lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden i stor grad innebærer en dobbeltregulering som ikke er tilstrekkelig utredet. Det er også riktig, som departementet selv uttaler, at dette skaper en hel del usikkerhet om lovens rekkevidde i forhold til gjeldende rett og omvendt. Departementet har også rett i at dobbeltregulering ikke kan elimineres dersom lovforslaget, som Stortinget har bedt om, skal bli en realitet. Dette er på mange måter lite heldig. Dobbeltreguleringen er betydelig, og det vil mest sannsynlig ta lang tid før tilsynets vedtakspraksis er «avstemt» mot annen lovgivning og ulovfestede prinsipper utviklet av domstolene.

Departementet uttaler også følgende under pkt. 5.3:

"Det kan også reises spørsmål ved om lovforslaget gir aktørene rettigheter som egner seg for privat håndheving ved domstolene, og om disse eventuelt gir noen ytterligere rettigheter enn de som allerede følger av avtaleretten, immaterialretten, markedsføringsretten mv. Departementet legger opp til at tilsynsorganet skal ha full frihet til å ta opp, unnlate å ta opp og til å legge bort saker, uten at dette utløser noen klagemuligheter. *Det er derfor et viktig spørsmål om bestemmelsene i loven kan påberopes for de alminnelige domstolene der tilsynet ikke ønsker eller ikke har ressurser til å prioritere en konkret sak.* Departementet anser at dette spørsmålet ikke kan besvares generelt for loven under ett, men har omtalt problemstillingen under behandlingen av enkeltbestemmelser. Vi ber om høringsinstansenes innspill både til spørsmålet om det er ønskelig og mulig med en særskilt regulering av privatrettslige virkninger, og til vurderingen av privatrettslige virkninger av enkeltbestemmelser i loven." (Vår kursivering.)

I og med at loven i stor grad legger opp til dobbeltregulering, er det av stor betydning for aktørene om loven kan påberopes av private parter for de alminnelige domstolene. Dette bør avklares før vedtakelse av loven. Tvil om dette spørsmålet vil kunne lede til uønskede tvister og langvarige prosesser for domstolene. Ettersom det er usikkert hvilken privatrettslig rekkevidde lovforslaget vil ha, f.eks. med hensyn til markedsføringsloven og avtalelovens materielle regler, er det viktig med en avklaring av hvorvidt lovforslaget skal supplere eksisterende lover og ulovfestet praksis som *tolkningsmomenter* eller om loven skal kunne påberopes direkte mellom private.

Lovforslagets § 7 synes, som ett konkret eksempel, i stor grad å overlappe med markedsføringsloven § 28 om beskyttelse av bedriftshemmeligheter og dermed rettsstridsnormen som dekker utnyttelse av hemmeligheter i næringsvirksomhet. Hertil kommer også ny lov om vern av forretningshemmeligheter (jf. forretningshemmelighetsdirektivet) som synes å ville gjøre forslaget § 7 overflødig. Likeledes vil lovforslagets § 8 om beskyttelse av investeringer også håndheves mellom private ved bruk av generalklausulen i markedsføringsloven § 25.

Mer formalistiske bestemmelser som forslaget § 9 om plassering av ansvar for svinn mv., og § 10 om oppsigelse og delisting, har mer offentligrettslig karakter. Disse vil kunne være momenter i en vurdering av hvorvidt det foreligger brudd på prinsippet om god handelsskikk i forslaget § 4 som kan danne grunnlag for vedtak etter § 12. Den alminnelige avtaleretten, markedsføringsretten, immaterialretten og konkurranseretten mv. vil fortsatt gjelde fullt ut for dagligvarehandelen. Ved privatrettslig håndhevelse er det derfor etter Coops syn *denne* lovgivningen som bør danne grunnlag for privatrettslige krav i de tilfeller tilsynet ikke har truffet vedtak. Der vedtak for brudd på loven er truffet, antas det at alminnelige erstatningsrettslige prinsipper kan benyttes av private parter som grunnlag for erstatning for eventuelt tap. Noe slikt behov synes ikke å foreligge om vedtak ikke er truffet. Den beste løsningen er da at krav fremmes etter de lover og prinsipper som gjelder for alle næringsdrivende, ikke bare særreguleringen for dagligvarebransjen. Grunnen er blant annet at et hovedhensyn bak lovforslaget er å gi tilsynet kompetanse til å treffe vedtak for brudd på det som normalt har vært ansett som privatrettslige normer. I de tilfeller tilsynet velger å ikke treffe vedtak, er det derfor mest naturlig at grunnlaget for privatrettslig håndheving følger av andre lover og gjeldende ulovfestede prinsipper.

2.2 En felles håndhevingsløsning for tilsvarende eller overlappende bestemmelser med § 4 God handelsskikk bør utredes nærmere

Som departementet fremhever er en viktig begrunnelse for lovforslaget å samle et sett prinsipper som er av særlig betydning i dagligvaresektoren i én lov underlagt ett tilsyn. Samtidig gis det klart uttrykk for, jf. punkt 2.1. ovenfor, at normen for god handelsskikk i det aller vesentlige ikke avviker fra det som følger av markedsføringslovens § 25, immaterialrettslovgivningen og annen lovgivning. Sett i forhold til lovens formål ville det etter Coops vurdering kunne være formålstjenlig å utrede en tilsyns- og håndhevingsløsning som også omfatter dette regelverket. Utover alminnelig tvisteløsning foreligger det ikke i dag noen utenrettslige konfliktløsningsorganer på disse områdene. En mulighet for aktørene til å forholde seg til ett tilsyn og klageinstans, kan bidra til ytterligere effektivitet. Dette forutsetter imidlertid her som ellers at organene besettes med riktig kompetanse og erfaring fra varehandelen.

2.3 Øvrige utredninger og analyser av dagligvaremarkedet bør avventes

Vi viser her til vårt høringsvar datert 15. mars 2018 til Nærings- og Fiskeridepartementet i anledning rapport om etableringshindringer i dagligvarebransjen, utarbeidet av Oslo Economics, og rapport om muligheten for å etablere en inngrephjemmel mot ensidige handlinger i verdikjeden for mat, skrevet av Ronny Gjendemsjø og Ignacio Herrera Anchustegui.

Som kjent er Konkurransetilsynet nylig tilført betydelige ekstra ressurser til å håndheve konkurranseloven innenfor dagligvarebransjen. Som det fremgår av høringsnotatet innhentet Nærings- og fiskeridepartementet i 2017 en økonomisk analyse av etableringshindre i dagligvarebransjen. Analysen påpekte at store forskjeller i innkjøpspriser er et viktig hinder for etablering av nye aktører i dagligvarebransjen. Analysen skal følges opp ved at Konkurransetilsynet undersøker om det faktisk foreligger store forskjeller i de ulike kjedenes innkjøpspriser. Dette arbeidet pågår nå, og er viktig for alle aktører i dagligvaremarkedet. Departementet har også satt i gang en undersøkelse for å kartlegge forskjellene i priser og utvalg, hvor det norske markedet skal sammenliknes med våre nærmeste naboland. Det er uttalt at «Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med sine vurderinger av konkurransesituasjonen i dagligvarebransjen på egnet måte.» Coop legger til grunn at også betydelige forskjeller i regulering innenfor landbrukssektoren fra land til land vil måtte tas hensyn til i de kommende vurderingene.

Det er etter Coops syn derfor ikke formålstjenlig for verken aktørene eller forbrukerne at lovforslaget vedtas før resultatet av dette arbeidet foreligger og er tatt i betraktning.

3. Merknader til lovforslaget

3.1 Til § 1 Formål

Departementet har presentert to alternative formålsbestemmelser i lovutkastet. Paragraf 1 har følgende foreslåtte ordlyd:

Lovens formål er å bidra til økt forbrukervelferd ved å fremme forretningsforbindelser mellom næringsdrivende med en høy etisk standard, særlig i form av effektive og forutberegnelige relasjoner.

Med forbrukervelferd menes velferd for sluttkunder gjennom lave priser, høy kvalitet, bredt vareutvalg og høy grad av tilgjengelighet.

Alternativt:

Loven skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser ved å hindre uredelighet og vilkårlighet i kontraktsforhold mellom næringsdrivende i dagligvaresektoren.

Ved håndheving av loven skal det tas særlig hensyn til forbrukernes interesser.

Coop mener at det alternative forslaget er det som best reflekterer lovens formål; samfunnsøkonomisk effektivitet i verdikjeden. Det alternative forslaget, hvor det skal tas særlig hensyn til forbrukernes interesser ved håndhevingen, er etter Coops syn også godt fordi «forbrukernes interesser» nettopp bør være et førende prinsipp som vektlegges av tilsynet i kommende praksis. Coop er enig i at forbrukerne er tjent med lave priser, høy kvalitet, bredt vareutvalg og god tilgjengelighet. Som departementet påpeker kan det likevel reises spørsmål ved om dette som formålsbestemmelse alltid vil lede til effektiv bruk av ressurser, eller alltid være til forbrukernes beste. Forbrukerne kan eksempelvis være godt tjent med at det er konkurranse mellom ulike kjedekonsepter som ikke samtidig oppfyller alle vilkårene i første alternativ annet ledd.

3.2 Til § 2 Virkeområde

Departementet utdyper under punkt 6.1.3.4 at lovforslagets sentrale virkeområde er:

«...forhandlinger og avtaler om salg av dagligvarer og forbundne tjenester som kjøperen skal videreselge til forbruker, altså avtaler mellom leverandører eller importører av dagligvarer, og foretak som videreselger varene på detaljistleddet. Loven gjelder innkjøp til virksomheter som skal videreselge varene til forbruker gjennom dagligvarehandel, kiosker, bensinstasjoner eller servicehandel (KBS). Dersom to dagligvarekjeder samarbeider om innkjøp, er det naturlig at loven gjelder uavkortet for hele innkjøpsvirksomheten til den aktøren som kjøper på vegne av den annen, og at den i tillegg gjelder for det direkte samarbeidet (for eksempel om felles markedsføring) som skjer mellom den andre kjeden og leverandøren. Loven gjelder også for dagligvarekjeders innkjøp for videresalg til storkjøkkenvirksomhet, typisk der en dagligvareaktør samordner innkjøp av varer som skal videreselges til forbruker, med innkjøp av varer som skal videreselges til storkjøkkenvirksomheter. Loven gjelder derimot ikke for andre aktørers innkjøp til storkjøkken, for eksempel sykehuskantiner, hoteller eller restauranter som gjør egne innkjøp. Innkjøp til blandede virksomheter, for eksempel restauranter som også selger dagligvarer, er ikke ment å reguleres av loven, med mindre dagligvaresalget utgjør hovedvirksomheten. Innkjøp av dagligvarer til virksomheter som selger dagligvarer som en

mindre del av sitt supplement, for eksempel sportsforretninger eller elektronikkforretninger, er ikke ment å omfattes av denne loven.

Departementet har merket seg innspillet fra Fylkesmannen i Telemark om at loven må bidra til å forsterke dialogen mellom produsenter/bønder, leverandører og forbrukerne. Departementet understreker at lovforslaget ikke tar sikte på å regulere hele næringskjeden for dagligvarer. Som presisert i bestemmelsens annen setning, gjelder loven ikke forholdet mellom detaljister, for eksempel dagligvarekjeder, og forbruker. Den gjelder heller ikke forholdet mellom primærprodusenter og industriaktører.

Loven gjelder uavhengig av om forhandlingene foregår på sentralledd, i en profilkjede eller på lavere nivå i virksomhetenes organisasjon. Loven skiller dermed ikke på hvordan verdikjeden er organisert, eller på hvordan virksomheten har plassert ansvaret for forhandlingene om innkjøp. Loven vil dermed også gjelde for innkjøp mellom en lokal forretning og en lokal leverandør eller produsent, og uavhengig av om den lokale kjøpmannen er en franchisetaker eller en filialsjef.

Loven gjelder for produkter som normalt omtales som dagligvarer, det vil si næringsmidler og forbruksartikler i vid forstand. I dette inngår også produkter som er ment for videre bearbeiding, for eksempel råvarer som får sin endelige form ved bearbeiding i ferskvaredisker. Loven omfatter også de viktigste non-food varegruppene som vanligvis hovedsakelig selges gjennom dagligvareforretninger, som for eksempel rengjøringsmidler og toalettartikler. Den gjelder imidlertid ikke for produkter som ligger i randsonen av dagligvarekjedenes varetilbud, som bøker, elektriske artikler eller klær. Loven gjelder heller ikke dagligvarevirksomhetenes innkjøp av ulike former for støttetjenester og innsatsfaktorer, som frakt, inventar eller IT-infrastruktur, med mindre slike tjenester er direkte knyttet til kjøp av dagligvarer. Loven gjelder heller ikke for franchisekontrakter innenfor en kjedevirksomhet.

Departementet ber om innspill fra høringsinstansene på avgrensningen av lovens anvendelsesområde.

Som påpekt ovenfor i punkt 5.3 og punkt 6.1.2.4, er denne loven en offentligrettslig regulering som først og fremst er rettet mot foretakens adferd i forhandlinger og kontraktsutforming. Loven vil imidlertid også kunne ha visse privatrettslige virkninger, som oppstår enten som følge av at lovens bestemmelser griper inn i eksisterende kontrakter, eller ved at det fattes vedtak etter loven som påvirker rekkevidden av avtalte kontraktsvilkår.»

Coop støtter i all hovedsak departementets forslag, men ser samtidig at formuleringene «... *forbundne tjenester som kjøperen skal videreselge til forbruker*» og «*Loven gjelder heller ikke... ulike former for støttetjenester, ... IT-infrastruktur, med mindre slike tjenester er direkte knyttet til kjøp av dagligvarer*» potensielt kan representere uklarhet sett i forhold til den teknologiske utviklingen.

Den første formuleringen er klar gitt at man her til enhver tid har kjøpsobjektet, og da den solgte varen, i virkeområdet. I tilknytning til kjøp av dagligvarer har det imidlertid kommet (og vil komme) en rekke tjenester som i en eller annen form er støttetjenester/teknologiske løsninger for forbrukerne i kjøpssituasjonen. Disse tjenestene og løsningene vil dermed være direkte knyttet til kjøpet av en aktuell dagligvare uten å være en del av kjøpsobjektet. Coop legger til grunn at disse faller utenfor lovens virkeområde slik forslaget foreligger. For å unngå fremtidige uklarheter, bør dette etter Coops syn for ordens skyld presiseres i angivelsen av unntak.

3.3 Til § 3 Myndighetene for dagligvaresektorens oppgaver og organisering, §§ 18 og 19 om klageinstansens kompetanse og domstolsprøving

Coop er enig i at det vil være mest hensiktsmessig at et offentlig tilsynsorgan fører tilsyn med og håndhever loven, herunder gis adgang til på eget initiativ å behandle saker på bakgrunn av klager og henvendelser fra berørte parter samt drive informasjons- og veiledningsvirksomhet om loven. Departementet har ikke konkludert med hensyn til hvem som skal føre tilsyn med loven eller være klageinstans. For i størst mulig grad å sikre oppnåelse av lovens formål, mener Coop at tilsynet bør opprettes som eget forvaltningsorgan som sammen med klageinstansen er uavhengig av eksisterende myndigheter. En slik løsning støttes også av at de oppgaver som skal tilligge tilsynet verken er direkte sammenlignbare med Forbrukertilsynets eller Konkurransetilsynets daglige oppgaver.

Coop er enig i departementets vurdering av at det i dag mest sannsynlig ikke er noen eksisterende organer som besitter nødvendig kompetanse til å håndtere det nye tilsynets fagområde. Coop er videre enig i at en etablering av et tilsyn vil kreve kompetanseoppbygging hvor personer med utdanning og kompetanse innen særlig jus, økonomi og samfunnsvitenskapelige fag blir viktig. Personer med god kjennskap til verdikjeden for dagligvarer, dagligvarebransjen, forretningsforståelse, aktørbildet samt forvaltning og politikk på området, er også sentralt.

Ovennevnte faktorer sett i sammenheng med at tilsynet skal drive informasjons- og veiledningsvirksomhet mv., taler for at tilsynet lokaliseres i Oslo. Det er her hovedtyngden (74%) av aktørene befinner seg. Miljøhensyn taler også sterkt for at tilsynet lokaliseres slik at flesteparten av de relevante aktører i minst mulig grad må reise med fly eller på annen måte over lengre avstander for å kunne delta i saksoppfølging, møter o.l. Når det gjelder eventuell samlokalisering med et eksisterende organ, er det Coops syn at hensynet til tilsynets selvstendighet bør tillegges betydelig vekt.

Hva gjelder klageinstans og domstolsbehandling mener Coop at det kan stilles spørsmål ved hvorvidt det er formålstjenlig at det legges opp til et system med administrativ avgjørelse i to instanser før en sak kan bringes inn for domstolene. Dette er riktignok ikke noe ukjent system for forvaltningsmessige prosesser. Gitt sanksjonssystemet det legges opp til i § 15 (overtredelsesgebyr), så bør det likevel vurderes om det ikke er mer formålstjenlig og effektivt å legge opp til et system hvor klageinstansen – av hensynet til kontradiksjon – er underlagt en mer domstolsliknende funksjon. Saken kan deretter bringes direkte inn for lagmannsretten etter klageinstansens avgjørelse, slik systemet er under konkurranseloven § 39. Departementet bes også om å vurdere om det kan være formålstjenlig at klagesaksbehandlingen legges til Konkurransklagenemnda selv, eventuelt et uavhengig organ som legges inn under Klagenemdssekretariatet fundert på den samme type prinsipper som ligger til grunn for Konkurransklagenemndas sammensetning og saksbehandling. Det bør også gis regler for

saksbehandlingen i klageorganet. Slike regler bør blant annet sikre rimelig saksbehandlingstid og for øvrig bidra til en kostnadseffektiv prosess for alle parter.

3.4 Til § 6 Informasjon i forhandlinger

Det fremgår av høringsnotatet pkt. 6.2.4 at:

«Bestemmelsen er ment å være en offentligrettslig regulering som innholdsmessig tilsvarer de alminnelige kontraktsrettslige prinsipper om lojalitet i kontraktsforhold. Det er ikke meningen å påvirke innholdet i disse kontraktsrettslige reglene. Meningen er heller å sikre at loven bringer denne delen av privatretten inn i den offentligrettslige håndhevingen. Følgelig vil rettsgrunnlaget for å avgjøre tvister mellom private foretak, der det anføres at en forhandlingsmotpart ikke har gitt tilstrekkelig informasjon i en forhandling, først og fremst antas å bli de alminnelige kontraktsrettslige prinsipper som kommer til anvendelse i den aktuelle konflikten, og ikke § 6 i lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden.»

Coop er enig i at dette er en offentligrettslig regulering som innholdsmessig tilsvarer de alminnelige kontraktsrettslige prinsipper om lojalitet i kontraktsforhold. Det normale «sanksjonssystemet» ved brudd på kontraktsrettslige prinsipper er at tvister løses av domstolene. Det foreslås nå i § 14 annet ledd at det kan treffes vedtak om at det har skjedd en overtredelse av bestemmelser i loven. Det er uklart i hvilken grad et slikt vedtak kan «reparere» virkninger av brudd på lojalitet i kontraktsforhold med tilbakevirkende kraft. Det er også uklart om det kan ilegges overtredelsesgebyr for overtredelser om en part innretter seg etter et vedtak truffet etter forslaget § 15 med virkning fremover i tid ved overtredelser av forslaget § 6.

Coops syn er at vurderinger av hvorvidt det foreligger brudd på lojalitetsplikten kan være så komplekse at det er lite hensiktsmessig at det kan ilegges overtredelsesgebyr for forhold som ligger tilbake i tid. Denne bestemmelsen reiser også relativt kompliserte spørsmål som må sees i sammenheng med forslaget § 16 om opplysningsplikt, og de kommende utfyllende forskriftene som skal kunne gis etter forslaget § 12, spesielt punkt b), c) og d).

3.5 Til § 10 Oppsigelse og delisting

Det fremgår av forslaget at delisting skal begrunnes skriftlig. Coop mener at dette er en unødig og tungvint fremgangsmåte all den tid aktørene fremforhandler avtaler om sortiment med virkning for kommende avtaleperiode. Det er i slike forhandlinger relativt vanlig at noen produkter tas ut og andre inn uten at det gjenspeiler noen form for konflikt mellom partene. I stedet for en generell bestemmelse om skriftlighet, som i praksis vil kunne bli svært tungvint, bør loven heller legge opp til et system hvor delisting skal begrunnes skriftlig i de tilfeller en avtalepart ber om dette. Coop foreslår følgende endring i § 10 siste punktum:

«Delisting skal begrunnes skriftlig når en avtalepart krever det.»

3.6 Til § 16 Opplysningsplikt

Det følger av forslaget at:

«Enhver har plikt til å gi tilsynet og klageinstansen de opplysninger som disse myndigheter krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven.»

Coop er enig i at dette er en nødvendig bestemmelse for å sikre effektiv håndheving av loven. Det er likevel svært viktig at tilsynets informasjonsinnhenting avgrenses klart og ikke går ut over det som er nødvendig. Dette må etter Coops syn nedfelles i loven, slik at pålegg om opplysningsplikt ikke skaper unødige belastninger for aktørene. Det er også viktig at det i en eventuell forskrift om opplysningsplikt og gransking gis klare regler for behandling av overskuddsinformasjon.

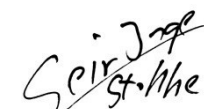
3.7 Til § 17 Taushetsplikt og beskyttelse av kilder

I høringsnotatet pkt. 5.4.2 heter det bl.a. følgende:

«Med lav klageterskel vil flere kunne varsle om mulige brudd på loven, og tilsynet vil raskere få oversikt over de faktiske problemene i bransjen. En måte å senke klageterskelen på er å innføre bestemmelser som gir mulighet til å anonymisere identiteten til foretak eller personer som inngir informasjon om overtredelse av regelverket.»

Coop er enig i dette, men mener hensynet til kontradiksjon ikke i tilstrekkelig grad er vurdert. For eksempel vil det være slik at initiativ fra anonyme kilder kan utløse plikt til å gi opplysninger etter § 16. Dette reiser spørsmål om hvorvidt, og i hvilken grad, tilsynet skal ha noen selvstendig plikt til å verifisere opplysninger som gis av tredjeparter som krever anonymitet før prosesser innledes. Beskyttelse av «varslere» vil kunne bidra til mer effektiv håndhevelse, med kan også etter omstendighetene være utilbørlig for de som berøres. I prosesser som kan lede til vedtak og/eller krav om opplysninger, er det derfor viktig at det foreligger klare prosessuelle regler for tilsynets håndtering, jf. forslaget § 12 særlig pkt. d).

Med vennlig hilsen
Coop Norge SA

Geir Inge Stokke
Konsernsjef

Knut B. Kjøsnes
Juridisk direktør